

leken zelf te schrikken van dat laatste cijfer en spraken van “a new low for gender inequality” in film. Bij animatiefilms lagen de aantallen overigens nog lager, terwijl het net voor kinderen met en zonder handicap zo belangrijk is om het onderwerp als de normaalste zaak van de wereld voorgeschoteld te krijgen.

Aanzwellende violen

Een ander opvallend cijfer. Zo'n 95 procent van de mindervalide Hollywoodpersonages wordt helemaal niet vertolkt door gehandicapte acteurs. Zeker als het om de paar grotere rollen gaat, moeten zij stevast de duimen leggen voor Hollywood-iconen die naar een Golden Globe hengelen. Wie een gehandicapte speelt, dompelt zich graag onder in isolatie, fysieke onaantrekkelijkheid en trauma. Precies het soort verhaal dat een beeldje verdient.

Het handjevol films waarin de handicap een aanzienlijke rol heeft, bespeelt keer op keer dezelfde emoties. De violen zwellen aan; een han-

dicap is een van de grootste menselijke tragedies; wie z'n handicap kan overwinnen, is een held.

'Inspirerend! Pakkend!', schreeuwen de recensies. Nu kunnen tragedie en moed zeker deel uitmaken van het bestaan als mindervalide, maar ze vertegenwoordigen ook maar twee kleuren uit het brede spectrum aan ervaringen. Net deze twee uitvergrooten en als enige beleving naar voren schuiven, is een probleem. Heel wat mensen krijgen zo een vertekend beeld van wat het betekent om met een handicap te leven. Zoals wel meer zaken is dat soms moeilijk, soms uitdagend, soms een bron van vreugde en wijsheid, soms al die dingen samen, maar veel vaker is het ook doodgewoon of totaal niet relevant.

Het zou echt verfrissend zijn als Streep, wanneer ze haar onvermijdelijke volgende award in ontvangst neemt, zich even richt op de machttige mensen in de zaal en hen wijst op hoe ook hun instincten ieders leven binnensijpelen.

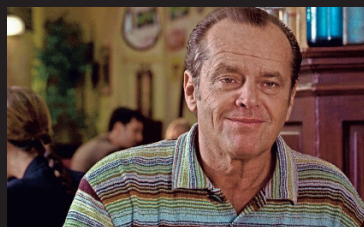
'Hollywoodianen', zou ze dan zeg-

Valide topacteurs als mindervalide

Anaïs Van Ertvelde pleit voor het inzetten van mindervalide acteurs in speelfilms over het gehandicapten thema. Want dat gebeurt veel te weinig, getuige onderstaande voorbeelden.

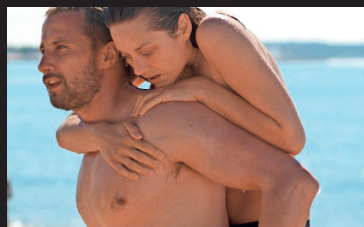
► Daniel Day-Lewis als de haast volledig verlamde Christy Brown in *My Left Foot*.

► Jack Nicholson lijdt als Melvin Udall aan obsessieve-compulsieve stoornissen in *As Good as It Gets*.

► Javier Bardem als de vanaf de nek verlamde Ramón Sampedro in *Mar adentro*.

► Marion Cotillard is Stéphanie, een orkaverzorgster die haar onderbenen verliest, in *De rouille et d'os*.

► Dustin Hoffman (l.) speelt de autistische Raymond in *Rain Man*.

gen met opgeheven hoofd, 'laten we in onze films plaats ruimen voor meer complexe mindervalide personages, maar ook voor personages wier voornaamste karaktertrek niet 'gehandicapt' is. Die gezellig in een koffiobar zitten en al gebarentalend de ruzie met hun bemoeizieke overbuur bespreken, of die als topadvocaat de zaak tegen de seriemoordenaar van dienst winnen zonder dat hun ontbrekende been een symbolische rol speelt in de karakterontwikkeling.

'Laten we ook verhalen maken die de lijn tussen wie gehandicapt is en wie niet als veel poreuzer voorstellen. Laten we het lief hebben om mensen met een handicap als seksueel subject neer te zetten. En als we dan toch de behoefte voelen om een epische strijd te verfilmen, laten we eens de burgerrechtencampagne van mensen met een handicap verbeelden. Laten we dat alles doen met mindervalide acteurs en schrijvers en regisseurs.'

Structureel beleid

Het is moeilijk om maatschappelijk onrecht aan te kaarten zonder dat je de groep waarover je het hebt tot machteloos slachtoffer bombardeert. Een dilemma waar niet alleen Streep mee worstelt maar dat alle sociale bewegingen bezighoudt. Stap één is om aan verschillende mensen uit de betrokken sociale groep zelf publieke fora te bieden in plaats van het over hen te hebben. Stap twee is het gepassioneerd bespreken van de structurele problemen waarmee mensen met een handicap te maken krijgen, niet alleen het aangrijpende celebrityvoorval van de dag.

Mediarepresentatie is daarbij van tel. Niet frivool maar net cruciaal in de manier waarop we ons zelfbeeld en dat van anderen vormgeven. Instrumenteel ook in het soort levens dat we denken dat mensen met een handicap leven en zouden moeten kunnen leven.

Maar laten we het gesprek verderzetten en het hebben over toegankelijk transport, inclusief onderwijs, de lage tewerkstellingsgraad van mensen met een handicap, en de organisatie van onze zorg en sociale zekerheid. Onderwerpen die zouden moeten raken omdat ze alle burgers aanbelangen. Alleen, kunnen we dat alsjeblieft doen in termen van rechten, structureel beleid en gelijke kansen, en niet in termen van bloedende harten?

Anaïs Van Ertvelde is historica en onderzoekt lichaam, gender en handicap binnen het Rethinking Disability project (ULeiden)